Magyar Tudomány 187/11 (2026), 1529–1537
DOI: 10.1556/2065.187.2026.11.5

Az „azbesztügy”: magyarországi környezet- és egészségkárosító hatású korábbi nemzetközi konfliktusok tanulságai

The “Asbestos Affair”: Lessons from Previous International Conflicts That Caused Adverse Environmental and Health Impacts in Hungary

Faragó Tibor
c. egyetemi docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem Környezettudományi Doktori Iskola, Budapest
tibor.farago.dr@gmail.com

Absztrakt

A hosszú időn át osztrák bányákból számtalan nyugat-magyarországi településre szállított, útburkolásra hasznosított azbeszttartalmú kőzúzalék – az abból a levegőbe kerülő azbesztszálak káros hatásai – miatt osztrák–magyar konfliktus alakult ki 2026 tavaszán. Megkezdődött annak kivizsgálása, hogy kiket terhel a felelősség, és milyen módon kellene megoldani a problémát. Tanulságaik miatt célszerű felidézni korábbi, ugyancsak jelentős Magyarországra hatással lévő eseteket, az azokkal kapcsolatos főbb fejleményeket és eljárásokat.

Abstract

An Austrian-Hungarian conflict arose in the spring of 2026 over the harmful effects of asbestos fibers released into the air from asbestos-containing crushed stone used for road paving. The material had been supplied for an extended period from Austrian mines to numerous settlements in Western Hungary. An investigation has begun into who bears responsibility and how the problem should be resolved. In light of the lessons to be learned, it is worth recalling previous cases that also had a significant impact on Hungary, as well as the main developments and proceedings associated with them.

Kulcsszavak: azbesztkonfliktus, precedensek, Rába-habzás, osztrák hulladékégető mű a közös határnál

Keywords: asbestos conflict, precedents, Rába foaming, Austrian waste incinerator at the common border

© 2026 Akadémiai Kiadó

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

„14. alapelv. Az Államoknak hatékonyan együtt kell működniük minden olyan tevékenység és anyag más Államokba történő áttelepítésének és átjuttatásának elutasításában vagy megakadályozásában, amely súlyos környezetromlást okozhat, vagy amelyet az emberi egészségre ártalmasnak találtak."
„19. alapelv. Az Államok előzetes és időbeli értesítést, valamint tárgyszerű információt fognak nyújtani a potenciálisan érintett Államoknak az olyan tevékenységekről, amelyeknek jelentős, határokat átlépő káros hatásaik lehetnek; s emellett az érintett Államokkal már idejekorán és jóhiszeműen fognak egyeztetni."
(1992. évi riói nyilatkozat a környezetről és fejlődésről)[1]

Az „azbesztügy"

Osztrák (burgenlandi) bányákból az elmúlt két évtizedben számtalan magyarországi településre szállítottak útburkolásra hasznosított olyan azbeszttartalmú kőzúzalékot, amelynek levegőbe kerülő azbesztszálai súlyosan rákkeltőek. Az azbeszttel kapcsolatos tudományos – geológiai, környezeti, egészségi és más – ismeretek áttekintése, értékelése, valamint az érintett települések, felhasználási helyszínek azonosítása, a kármentesítési, ártalmatlanítási lehetőségek tisztázása mellett az is kiderítendő, hogy ebben az ügyben kiket terhel felelősség, továbbá vannak-e az emiatt kialakult konfliktus megoldásának, lezárásának megalapozására és előmozdítására szolgáló nemzetközi és/vagy nemzeti szintű hivatkozható, hatékonyan alkalmazható eljárások, jogi eszközök.

A kezdeti szakértői megnyilvánulások e két vonatkozásban igencsak ellentmondásosak voltak. Osztrák részről az érintett cégek és a tartomány képviselői a kitermelést, szállítást, forgalmazást jogszerűnek tekintették, és így nem tartották magukat felelősnek a kőzúzalék használatából fakadó ártalmakért. Magyar részről viszont nagyon is tisztázandónak vagy akár teljességgel egyértelműnek minősítették a felelősség megállapítását az idevágó EU-joganyag alapján. Ez utóbbi derült ki az MTA 2026. június 25-én megtartott, „Azbesztválság: tények, kockázatok, megoldások" című tematikus konferenciáján többek előadásából. Két egészen friss publikáció foglalkozik e problémakörrel, és ezekből világosan kitűnik a helyzet abszurditása:

> „Tényleg évtizedekig legálisan bányászható és értékesíthető volt egy bizonyítottan rákkeltő anyagot tartalmazó kőzet az összes ezzel ellentétes szabályozó és a józan ész ellenére csak azért, mert az adott alkotó természetes módon jött létre, és nem szándékos emberi beavatkozással került az árucikkbe? A válasz egyértelműen: nem!" (Ágoston 2026, 231)

[1] Jelen írás szerzője tagja volt az idézett nyilatkozatot is elfogadó, 1992. évi ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián részt vevő magyar tárgyalódelegációnak, és közreműködhetett az alábbiakban részletesebben leírt kétoldalú konfliktusok megoldásához vezető egyeztetésekben is. Így az ezekről itt közreadott főbb fejlemények és tanulságok személyes tapasztalatait is tükrözik.

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

> „Az uniós jogszabályok jellegéből adódóan az azbeszttel kapcsolatos intézkedések elfogadása, végrehajtása és érvényesítése elsősorban a nemzeti hatóságoktól függ. Ez egyenetlen alkalmazást eredményezhet a tagállamok között, és korlátozza az EU azon képességét, hogy biztosítsa az azbesztnek való kitettség elleni folyamatos védelmet, különösen a magasabb kockázatú helyzetekben és a határokon átnyúló tevékenységekben.” (Hyskaj–Weiszburg–Harman-Tóth 2026, 1)

Korábban is voltak káros környezeti, környezet-egészségügyi következményekkel járó osztrák–magyar konfliktusok. A mostani ügy mindkét fél számára elfogadható rendezése szempontjából tanulságosak, megfontolásra méltóak lehetnek az alább felidézett esetek nemzetközi együttműködési, jogi és közpolitikai eljárásai, valamint a kormányzati, önkormányzati és civil szervezeti „eszköztárai”, amelyek kitartó alkalmazása elvezetett az akkori, sok éven át húzódó viszályok lezárásához.

Osztrák bőrgyárakból érkező szennyezés a Rába folyón

Az osztrák Boxmark cég a Jennersdorfba tervezett bőrgyár létesítéséhez 1997-ben vízjogi engedélyért folyamodott. A magyar hozzájárulás feltétele az volt, hogy a Rába folyó vízminősége a határszelvényben nem romolhat. Ennek érdekében néhány éven belül üzembe helyeztek egy szennyvíztisztító berendezést. Az ezredfordulót követően azonban mind élesebb osztrák–magyar konfrontáció alakult ki a Rába folyó vízminőségének romlása miatt. Ehhez hozzájárultak a Rába felsőbb szakaszán működő, Feldbach és Wollsdorf telephelyű bőrgyárak is. E problémát tetézte a Rába mellékfolyójába, a Lapincsba (Lafnitz) a 2005-től üzemelő fürstenfeldi (Fölöstöm) geotermikus erőműből származó termálvízzel érkező sóterhelés. A magyar fél szempontjából sokáig reménytelennek látszó egyeztetés folyt a két ország képviselői között. A főbb tanulságok levonása érdekében az alábbiakban nem kronológiai sorrendben mutatjuk be a konfliktus lezárásáig tartó egy évtizednyi folyamat főbb fejleményeit, hanem az egyezkedés, a „nyomásgyakorlás” összetevői mentén.

A vízszennyezés vizsgálata és eltérő szakértői értékelései

2001-től esetenként, majd 2003-tól rendszeresen „habzott” a Rába, főként a közös határszakasz mentén. A vízminőség vizsgálatába bekapcsolódtak a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet Rt. (VITUKI) és a Bécsi Műszaki Egyetem szakértői. 2004-ben már kimutatták a bőrfeldolgozásban használt kemikália (naftalindiszulfonát cserzőanyag) jelenlétét a folyó vizében. Viszont nem volt egyértelmű, hogy ez lenne önmagában a habképződés okozója. Emellett a víz sóterhelése is fokozatosan növekedett.

A bőrgyárak képviselői szerint az akkori vizsgálatok nem igazolták a felelősségüket e jelenségért, mert mindegyik létesítménynél betartották a környezetvédelmi

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

előírásokat, és egyébként is az említett vegyi anyag mással nem lenne helyettesíthető (néhány évvel később mégis kiváltották egy kevésbé ártalmas anyaggal). Magyar szakértők ettől eltérően értelmezték a vizsgálatok eredményeit, és elengedhetetlennek tartották a bőrgyári környezetterhelés nagyfokú csökkentését.

A habzás továbbra is ismétlődött mindhárom bőrgyár alatti folyószakaszokon, ritkulni pedig – néhány év elteltével – mégiscsak azután kezdett (habár meg nem szűnt), hogy a folyóba kerülő szennyező anyag mennyisége lényegesen mérséklődött, viszont a jelenség más okait nem tárták fel kellőképpen (Somlyódi 2008, 469).

Tiltakozások és állásfoglalások

Magyar részről különböző szinteken folytak a tiltakozások: rendszeresek lettek a civil megmozdulások, az érintett önkormányzatok protestálásai, mindezekkel párhuzamosan a Magyar–Osztrák Vízügyi Bizottság ülésein és magas politikai szintű találkozók keretében is sürgette a magyar fél a hatékonyabb beavatkozást a vízszennyezés megszüntetésére.

Környezetvédő szervezetek 2005-től kezdve demonstrációkon követelték az országhatáron átterjedő környezetszennyezés felszámolását (ebben kiemelkedő szerepe volt a Pronas egyesületnek és a Greenpeace-nek). Ugyanez történt a leginkább érintett szentgotthárdi önkormányzat részéről.

Magyar miniszteri és miniszterelnöki szinten – a 2006–2009 között megtartott osztrák–magyar találkozók alkalmával – újra és újra felszólították az osztrák felet a probléma sürgős megoldására.

Felmerült, hogy a tiltakozások során érvként lehetne/kellene hivatkozni az EU víz-keretirányelve, valamint az élőhelyvédelmi irányelv rendelkezéseire (hiszen akkor már a Rába folyó térségének egy része Natura 2000 terület volt). Végül egyikre sem támaszkod(hat)ott a magyar fél (a víz-keretirányelv esetében amiatt, mert az akkor kiterjesztett kritériumai alapján sem tartozott a hatálya alá az említett bőrcserző anyag).

Az egyeztetések és az együttműködés intézményesítése

A tiltakozások hatására osztrák szövetségi és tartományi kormányzati vezetők 2006-ban ígéretet tettek a magyar féllel egyeztetett munkaterv (akcióprogram) készítésére, amely kiterjed fejlettebb szennyvíztisztító, -szűrő berendezések telepítésére és ehhez tartományi és szövetségi állami támogatások biztosítására, illetve az addig használt cserzőanyag kiváltására.

E Rába Akcióprogram végrehajtásának nyomon követésére 2007-ben létrejött az osztrák–magyar Rába Akciócsoport. A programban foglaltak teljesítése lassan haladt, de végül mindhárom bőrgyárnál jelentős szennyvíztisztítási fejlesztés történt (szövetségi kormányzati támogatással), valamint bezárták a fürstenfeldi geotermikus erőművet.

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

A vízminőség változásának megfigyelésében, értékelésében a két ország vízügyi szakemberei 2009-ig egy közös monitoringprogram keretében (Rába Survey) működtek együtt. Rá egy évtizeddel az EU-támogatással megvalósult projektben (RaabStat) pedig újra együtt vizsgálták és lényegében megfelelőnek találták a folyó vízminőségét (ökológiai és kémiai állapotát, szennyezőanyag-terhelési szintjét).

A közösen jóváhagyott akcióprogram végrehajtása nyomán 2010-re a Rába folyónak a fentiekben részletezett osztrák forrásokból eredő szennyezése minimálisra csökkent, és ezzel a két fél lezártnak tekintette ezt a hosszan elhúzódó és a két ország közötti együttműködést beárnyékoló konfliktust. (A „habzás” azonban visszatérően, kisebb intenzitással azóta is jelentkezett, amiért már nem a bőrgyárakat hibáztatták, hanem kialakulását elsősorban természeti okokkal magyarázták.)

Az országhatár közelébe tervezett osztrák hulladékégető mű

Az osztrák BEGAS cég által a Rábakeresztúrra (Heiligenkreuz), azaz Szentgotthárd közvetlen szomszédságába tervezett hulladékégető 2006-ban közreadott terve miatt magyar részről éveken át tartó tiltakozás ellenére e beruházás megkapta az elsőfokú engedélyt. Ebben az esetben is a hosszan tartó konfrontáció feloldásáig elvezető folyamat – a jövőre nézve ugyancsak tanulságos – főbb eljárási elemeit, a magyar részről történt ellenkezés különböző módjait tartottuk érdemesnek kiemelni.

A beruházás várható káros hatásai: érvek és ellenérvek

A tervezett létesítménnyel („termikus hulladékhasznosítóval”) kapcsolatban a vonatkozó nemzetközi jogszabály (espooi egyezmény) alapján nemcsak a megfelelő tájékoztatást kérte a magyar Környezetvédelmi Minisztérium az osztrák társtárcától, hanem a hatásvizsgálati eljárásban való részvétel biztosítását is.

A 2008 januárjára elkészült osztrák hatástanulmány szerint a hulladékégetővel és tervezett működésével összefüggésben lényeges környezeti problémák nem merülnek fel. Ezzel szemben magyar részről komoly fenntartások fogalmazódtak meg: a hulladékégetés maga után vonná többek között a légszennyezés emelkedését (NO_2, valamint PM10, azaz a levegőben lebegő, 10 mikrométeresnél kisebb részecskék, közismert néven: szálló por), a teherforgalom nagymérvű növekedését és az abból eredő környezetterhelést (így a zajterhelést is).

A tervezett jelentős kapacitás miatt joggal volt feltételezhető, hogy meglehetősen nagy távolságból is számítottak a feldolgozandó hulladék fogadására, átvételére. Mindezeken túlmenően tisztázatlan maradt, hogy mi lenne a sorsa a hulladékégetés nyomán keletkező komoly mennyiségű égésterméknek. Önmagában az égetőmű megléte – magyar megítélés szerint – felettébb károsan hatna a régió kedvező természeti értékeinek megítélésére, ökoturisztikai vonzerejére, közvetve a lakosság életminőségére.

A burgenlandi tartományi vezetés azonban hajthatatlan volt, és egy újabb (nyilvánvalóan a saját és a cég álláspontját alátámasztó) szakértői hatástanulmányt rendelt

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

meg 2008 őszére. Ennek lényegét jól mutatja, hogy e tanulmány szerint a tervezett erőmű csak csekély, illetve elhanyagolható mértékben érinti a vizeket, a levegőt, a talajt, az embereket, az állatokat és a növényeket, s egyedül a tájkép károsodik az építmény mérete és a táj jellegéből következő jó láthatósága miatt.

Sokrétű tiltakozási hullám

2007-től miniszteri és miniszterelnöki szinten, együttes kormányülés keretében, valamint az Országgyűlésben is többször napirendre került a téma – minden alkalommal a beruházást elutasító magyar állásfoglalással. Az osztrák féltől megkapott hatásvizsgálati dokumentum alapján – a fentiek szerint – a magyar fél rendkívül aggályosnak tartotta a tervezett beruházás környezeti hatásait, határozottan kérve az osztrák felet más (az országhatártól távolabbi) helyszín választására.

Osztrák–magyar miniszteri egyeztetés (2008. március) nyomán megállapodás született ugyan a további egyeztetésekhez egy *ad hoc* konzultatív munkacsoport létrehozásáról, de a magyar részről előadott érvek leperegtek a leginkább érintett és érdekelt osztrák félről: a beruházó és a tartományi vezető (Burgenland tartományfőnöke) kiállt a hulladékégető hasznossága és a választott helyszín megfelelősége mellett. (Márpedig szövetségi államról lévén szó, a tartománynak e téren széles körű autonómiája van. A környezeti ügyekért felelős szövetségi miniszternek pedig inkább „csak" politikai-egyeztetési, támogatási lehetősége van a beruházási tervvel összefüggésben, habár egyértelmű a felelőssége a probléma nemzetközi, külkapcsolati vetületei miatt a konfliktus megoldásának elősegítésében.)

A tiltakozások folytatódtak: ekkor már magyar környezetvédő szervezetek mellett osztrák civilek is felemelték szavukat a beruházás ellen, 2008 őszén pedig újabb magyar kormányzati állásfoglalás készült, nyomatékosan kérve az osztrák felet az országhatártól jóval távolabbi helyszín kijelölésére.

Nemzetközi és EU-s jogi eszközök

Az EU élőhelyvédelmi irányelvére és madárvédelmi irányelvére joggal hivatkozhatott a magyar fél, ugyanis a tervezett beruházás hátrányosan érinthette volna az Őrségi Nemzeti Park mint különleges természetmegőrzési, azaz Natura 2000 terület védettségét.

Az espooi egyezmény és az EU-irányelvek adta lehetőségek alkalmazása mellett több remény fűződött egy speciális EU-s eljárás igénybevételéhez. Amikor kitudódott, hogy feltehetően engedélyt fog kapni a beruházás, akkor – a már kilátástalannak tűnő helyzetben – az Európai Parlament Petíciós Bizottságához fordult a térség néhány magyar és osztrák képviselője, élükön a szentgotthárdi polgármesterrel (2008. december 12.). Azt kérvényezték, hogy Ausztria azonnali hatállyal állítsa le a tervezett hulladékégető beruházás engedélyezési eljárását. 2009 júniusában az említett

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

bizottság befogadta a beadványt és vizsgálatot kezdeményezett, azonban előzetes állásfoglalásuk szerint (2009. szeptember 1.) nem találták megalapozottnak a petíció tárgyát, de késznek mutatkoztak további szempontok alapján folytatni a vizsgálatot.

A konfliktus tetőpontja

Ebben az ügyben a „drámai fordulatot” az jelentette, amikor 2009. február 5-én az illetékes burgenlandi hatóság kiadta az elsőfokú engedélyt a beruházásra. Emiatt magyar kormányzati, önkormányzati, majd civil szervezeti szinten fellebbezések sorát nyújtották be. A Pronas civil szervezet ennél is tovább ment: az osztrák Közigazgatási Bíróságnál támadta meg az elsőfokú engedély kiadását.

A folyamatba a független szakértőkből álló osztrák Környezetvédelmi Szenátus (Umweltsenat) is bekapcsolódott. E testület bizonyos feltételekkel jóváhagyta az elsőfokú döntést (2010. június 10.), ezt viszont az osztrák Közigazgatási Bíróság formai hiba miatt hatályon kívül helyezte, és új eljárásra kötelezte a hatóságot. Ezáltal egyrészt az első fokon kiadott beruházási engedély hatályát vesztette, másrészt a Környezetvédelmi Szenátusnak majd valamikor újra állást kellett (volna) foglalnia, de erre két újabb év elteltével sem került sor.

Az elhúzódó eljárások miatt a konfliktus nem mérséklődött, hatályos engedély híján pedig szó sem lehetett a beruházás megkezdéséről. Nyilvánvalóan e tényezők álltak elsősorban annak hátterében, hogy végül az érintett osztrák cég 2012 novemberében elállt a hulladékégető mű létrehozásától, de csupán arra hivatkozva, hogy már nem lenne gazdaságos.

További tanulságos kétoldalú konfliktusok

Más precedensek is említhetők, amikor szomszédos vagy más európai országból eredő káros környezeti hatás érte vagy érhette volna valamely magyarországi térséget. Ilyen korábbi esetek voltak: a Dunára tervezett, végül csak a szlovák oldalon megvalósult vízi erőmű (Nagy 2024) vagy a Tisza romániai eredetű cianidszennyezése 2000 elején (Faragó–Kocsis-Kupper 2000; Baia Mare Task Force 2000; Grünhut 2009).

A németországi tartományi területekről illegálisan hazánkba szállított „vegyes” hulladék története szintén idesorolható. Ez is kifejezetten tanulságos lehet a mostani „azbesztügy” vonatkozásában a német beszállítókra és a hulladékot átvevő/befogadó magyar vállalkozásokra háruló felelősség tisztázása, a magyarországi területre érkezett hulladékmennyiség visszaszármaztatásának igénye okán, ideértve tehát a hulladék szállítását, be- és visszafogadását, ártalmatlanítását is (Szilágyi 2007; Faragó 2023[2]).

[2] „Említésre méltó a 2006-ban több magyarországi településre két német tartományból illegálisan érkezett, összességében több ezer tonna »vegyes« hulladék esete is. A nemzetközi és EU-szabályozásra hivatkozva a magyar fél az egész mennyiség visszaszállítását igényelte: a négy éven át tartó egyezkedés nyomán végül ezt csak részben sikerült elérni” (Faragó 2023, 124).

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

A magyar határ közelében a Dráva folyón létesülő Novo Virje-i horvát vízerőmű terve ugyancsak éles, sok évig tartó kétoldalú konfliktust keletkeztetett (Remenyik 2004; Horváth 2009). A fentebb hivatkozott három esethez képest csupán ez utóbbi zárult le – a nagyon eltérő szakértői értékeléseket, magyar, majd később már horvát részről is kialakult civil tiltakozási hullámokat és ismételt magyar kormányzati ellenvetéseket követően – mindkét fél számára megnyugtató módon. Emiatt ennek tapasztalatai úgyszintén figyelemre méltóak lehetnek a jelenlegi helyzetben.

Következtetések, tanulságok

Az említett ügyekben érintett osztrák cégek az eljárásaikban elsődlegesen a saját *gazdasági érdekeiket* tartották szem előtt. Emellett arra hivatkoztak, hogy teljességgel betartották az építésügyi és környezeti előírásokat, és ezzel összhangban kaphatták meg a szükséges engedélyeket.

E cégekre vonatkozó hatósági, ellenőrzési eljárásokban alapvetően az érintett *tartományi hivatali szervezetek* voltak illetékesek. Viszont az emiatt kialakult államközi konfliktus, azaz az ügy külkapcsolatokat érintő következményének kezelése szövetségi hatáskörbe tartozott, beleértve a két ország közötti jó együttműködés fenntartását. (E hatáskörmegosztás ugyanígy érvényes volt az illegális német hulladékszállításra is, és azt szintén csak ennek alapján lehetett rendezni.)

A bőrgyárak esetében feltehetően *nemzetközi és belföldi (piaci) „reputációjuk"* szintén fontos szempont lehetett, amiért mégis megoldást kerestek a konfliktus feloldására (de szövetségi állami anyagi hozzájárulással).

A célkitűzéseik, valamely rendelkezéseik alapján hivatkozható – mindkét állam számára hatályos – *nemzetközi és EU-szintű jogi eszközök* csak nagyon korlátozottan segít(h)ették a magyar felet álláspontja érvényesítésében. A Rába menti bőrgyárak, a Tiszán végigvonuló cianidszennyezés példái „rámutatnak alvízi kiszolgáltatottságunkra, a védekezés korlátaira és a különböző nemzetközi egyezmények és a jogszabályok »puha« jellegére" (Clement–Somlyódy 2011, 187). A jelenlegi azbesztprobléma kapcsán felmerülhetnek akár más nemzetközi megállapodásokra hivatkozó érvelések is.[3]

Mindkét korábbi osztrák–magyar ügyben, akárcsak a Drávára tervezett horvát vízerőmű miatt, szinte folyamatos volt *magyar részről a tiltakozás,* amelyben kiemelkedő

[3] Veszélyes áru forgalmazására vonatkozóan a Rotterdami PIC-egyezmény (Prior Informed Consent – előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyás) általános rendelkezései (1998), a közúti és vasúti szállítással összefüggésben az ADR (Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par route – Veszélyes áruk nemzetközi közúti szállításáról szóló európai megállapodás) (1957, 2023) és a RID (Regulation concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail – Veszélyes áruk nemzetközi vasúti fuvarozásáról szóló szabályzat) (2017, 2025) megállapodások előírásai, a munkaügyi és egészségügyi hatások miatt pedig a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (International Labour Organization, ILO) és az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization, WHO) égisze alatt elfogadott jogi eszközök.

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC

szerepük volt a *civil szervezeteknek* és az érintett *önkormányzatoknak*. Ennek sokféle módja volt: demonstrációk, sajtótájékoztatók, európai uniós eljárás kezdeményezése.

Magyar *miniszteri és miniszterelnöki szinten* mindegyik esetben a többéves időszakok alatt újra és újra – levélben és a személyes találkozások alkalmával – hangsúlyt kapott: nem szabad, hogy ezek az ügyek negatív hatással legyenek a két állam jó együttműködésére. Erre hivatkozással is sürgette a magyar fél a megoldást (a hatékony bőrgyári víztisztítást, a hulladékégető számára más helyszín keresését, a drávai erőmű létrehozásának elvetését).

Mindenekelőtt a hosszú éveken át magyar részről folytatott kitartó és sokrétű eljárásoknak, „nyomásgyakorlásnak” betudhatóan *végül a két osztrák–magyar és a horvát–magyar eset – magyar szempontból és a kétoldalú államközi viszonyok vonatkozásában – kedvezően rendeződött*. Célszerű lehet az ezekkel kapcsolatos tapasztalatok, tanulságok megszívlelése más kétoldalú, környezeti, környezetegészségi és/vagy egyéb káros hatású konfliktusok – így a jelenlegi „azbesztügy” – kezelése során is.

Irodalomjegyzék

Ágoston Csaba (2026). „Azbesztügy: ej, mi a kő, velünk élő középkor? Nem joghézag, hanem helytelen joggyakorlat miatt szennyeződik Nyugat-Magyarország”. *Magyar Kémikusok Lapja* 81/7–8, 231–232.

Baia Mare Task Force (2000). *Report of the International Task Force for Assessing the Baia Mare Accident*. Brussels: European Commission.

Clement Adrienne – Somlyódy László (2011). „Vízminőség-szabályozás”. In: Somlyódy László, szerk. *Magyarország vízgazdálkodása: helyzetkép és stratégiai feladatok*. Budapest: MTA, 169–206.

Faragó Tibor (2023). *Planetáris környezetünk veszélyeztetése és megmentése: mérgező nehézfém örökségünk, veszélyes szennyező anyagaink, kikezdett ózonpajzsunk és túlhevülő közös üvegházunk*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Faragó, Tibor – Kocsis-Kupper, Zsuzsanna (2000). *Accidental Transboundary Water Pollution: Principles and Provisions of the Multilateral Legal Instruments*. Budapest: WWF-Magyarország – Tisza–Szamos Kormánybiztosi Iroda.

Grünhut Gábor (2009). „A megmérgezett folyó”. In: Glied Viktor, szerk. *Vízkonfliktusok – küzdelem egy pohár vízért*. Pécs: Publikon Kiadó, 257–271.

Horváth Norbert (2009). „Politikai vizeken – határvízi diplomáciai esetek”. In: Glied Viktor, szerk. *Vízkonfliktusok – küzdelem egy pohár vízért*. Pécs: Publikon Kiadó, 239–256.

Hyskaj, Ambra – Weiszburg, Tamás G. – Harman-Tóth, Erzsébet (2026). „Asbestos Legislation SITREP in the European Union: A Mixed-Methods Analysis of Parliamentary Questions (1995–2024)”. *Environmental Sciences Europe* 38/3, 1–22.

Nagy Boldizsár (2024). *Bős–Nagymaros: nemzetközi jog, politika, környezetvédelem*. Budapest: Gondolat Kiadói Kör Kft.

Remenyik Bulcsú (2004). „Vízerőművek építése vagy természetvédelem a Dráván”. In: Kovács Ferenc, szerk. *Táj, tér, tervezés: Geográfus Doktoranduszok VIII. Országos Konferenciája tudományos közleményei*. Szeged: SZTE, 1–13.

Somlyódy László (2008). „Töprengések a vízről: lépéskényszerben”. *Magyar Tudomány* 169/4, 462–473.

Szilágyi László (2007). *Szemét-ügyek Közép-Kelet-Európában*. Budapest: Humusz Szövetség.

Brought to you by MTA Könyvtár és Információs Központ olvasók | Unauthenticated | Downloaded 11/17/26 01:40 PM UTC